

Aan de Minister van Justitie en Veiligheid, de heer F. Grapperhaus

Upload via website internetconsultatie

Leiden, 14 augustus 2020

Reactie op het wetsvoorstel seksuele misdrijven

Defence for Children is een internationaal opererende organisatie die opkomt voor de rechten van kinderen. Daadwerkelijke versterking van kinderrechten kan alleen gerealiseerd worden als de rechten van kinderen vastgelegd zijn in wet- en regelgeving en er continu toezicht plaatsvindt op de naleving ervan. Defence for Children gebruikt het VN-Kinderrechtenverdrag en alle daaruit voortvloeiende jurisprudentie en andere internationale verdragen als uitgangspunt om kinderrechten geïmplementeerd te krijgen en de naleving te monitoren. ECPAT International is een netwerk van organisaties dat wereldwijd campagne voert tegen seksuele uitbuiting van kinderen. In Nederland zijn Defence for Children en ECPAT één organisatie.

Voorliggend wetsvoorstel heeft als doel slachtoffers beter te beschermen en politie en openbaar ministerie meer mogelijkheden te geven om op te treden. Uitgangspunt in de nieuwe wet is dat seksuele grensoverschrijding online even strafwaardig is als offline. Aangezien online kindermisbruik sterk toeneemt en nieuwe vormen aanneemt, is Defence for Children – ECPAT verheugd over deze moderniseringslag. De nieuwe wettelijke regeling is een stap vooruit in de bescherming van fundamentele rechten volgens het VN-Kinderrechtenverdrag, waaronder artikel 19 (bescherming tegen geweld, waaronder seksueel misbruik) en artikel 34 (bescherming tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik). Op een aantal punten geeft Defence for Children – ECPAT overwegingen mee om het wetsvoorstel aan te scherpen, waaronder het verhogen van de leeftijd van seksuele meerderjarigheid, de bescherming tegen verkrachting, een specifieke aanpak van seks tegen betaling, en zorgen over de capaciteit bij de politie.

1

Verkrachting

In geval van verkrachting, wil Defence for Children – ECPAT vragen om extra bescherming van kinderen van 16 tot 18 jaar. Volgens het voorliggende wetsvoorstel staat er voor verkrachting van volwassenen (artikel 241 Sr) dezelfde strafmaat als afdgedwongen seksueel binnendringen van het lichaam van kinderen tussen de 16 en 18 jaar (artikel 245 lid 5 Sr): een gevangenisstraf van ten hoogste 12 jaren of een geldboete van de vijfde categorie. Dit heeft te maken met de seksuele meerderjarigheid vanaf 16 jaar. Daarmee is er juridisch geen sprake van een strafverzwarende factor voor verkrachting van een kind boven de 16 jaar. Volgens Defence for Children zou voor verkrachting van een kind tussen de 16 en 18 jaar (artikel 245 lid 5 Sr) een gevangenisstraf van 16 jaren moeten gelden, zoals ook geldt voor de verkrachting van een kind tussen de 12 en 16 jaar (artikel 251 lid 4 Sr).

Ook vraagt Defence for Children zich af wat in de praktijk het verschil zal zijn tussen het delict seksueel binnendringen zoals opgenomen in artikel 245 lid 4 Sr (gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren) in combinatie met de strafverzwarende factor dwang, geweld en bedreiging zoals genoemd in artikel 251 lid 4 Sr (gevangenisstraf van ten hoogste 12 jaren) en het delict verkrachting zoals opgenomen in artikel 245 lid 5 Sr (gevangenisstraf van ten hoogste 12 jaren). Wellicht behoeft dit onderscheid nog enige verduidelijking.

Seksuele handelingen met kinderen tegen betaling

Expliciet opnemen als strafverzwarringsgrond

Betaalde seks met kinderen beneden de leeftijd van 16 jaar is niet als afzonderlijk misdrijf strafbaar gesteld. Voor strafrechtelijke aansprakelijkheid voor seksuele handelingen met kinderen beneden deze leeftijd is niet relevant of er sprake is van betaling, dit behoeft geen te bewijzen bestanddeel in de delictsomschrijving te zijn. Wel kan deze omstandigheid worden betrokken door het openbaar ministerie en de rechter bij de strafeis en de strafoplegging en aanleiding zijn voor strafverhoging. Volgens Defence for Children – ECPAT moet seksuele handelingen met een minderjarige tegen betaling echter expliciet worden opgenomen in artikel 251 Sr (Strafverzwarringsgronden voor seksuele misdrijven met kinderen). Hiermee geeft de wetgever aan seksuele handelingen met een minderjarige tegen betaling en misbruik en uitbuiting van een minderjarige door middel van prostitutie als zeer ernstig feit te beschouwen.

Specifieke aanpak vervolging 'klant'

Defence for Children – ECPAT benadrukt het belang om bij politie en het Openbaar Ministerie speciale aandacht te hebben en een specifieke aanpak te ontwikkelen voor het vervolgen van degenen die seksuele handelingen met kinderen verrichten tegen betaling (de "klant"). Dit heeft vaak een ander karakter dan andere vormen van seksueel misbruik, zeker wanneer het kind slachtoffer is van mensenhandel (artikel 273f Sr). De vraag naar seks met minderjarigen speelt, onder andere volgens Defence for Children – ECPAT, een cruciale rol in het veroorzaken en in stand houden van mensenhandel. Het is volgens Defence for Children – ECPAT van groot belang om, ook vanuit de overheid, het maatschappelijke signaal af te geven dat seksuele handelingen met kinderen tegen betaling niet wordt getolereerd.

Leeftijdsgrenzen en strafmaat

In 2000 is ontucht tegen betaling met een kind van 16 en 17 jaar strafbaar gesteld met artikel 248b Sr. Dit is gebeurd in verband met de opheffing van het bordeelverbod en om te voorkomen dat, vanwege seksuele meerderjarigheid, kinderen van 16 en 17 jaar als prostituee mochten werken en klanten van deze kinderen gebruik mochten maken. Kinderen moeten tegen prostitutie worden beschermd. Artikel 248b Sr wordt volgens het voorliggende wetsvoorstel opgenomen in artikel 245 Sr.

In 2000 werd de minimale leeftijd voor prostitutie 18 jaar. Echter, met de wet regulering sekswerk (Wrs) zal de minimale leeftijd voor sekswerk worden verhoogd naar 21 jaar met het doel jeugdigen te beschermen tegen prostitutie. Er wordt een systeem ingesteld waarbij sekswerkers een vergunning krijgen, tevens met de bedoeling om deze vergunning aan de klant te kunnen laten zien. Een jeugdige onder de 21 jaar krijgt deze vergunning niet. In de Wrs is de klant in overtreding wanneer hij seksuele handelingen verricht met de sekswerker die niet in het bezit is van een vergunning. Dit kan leiden tot een hechtenis van maximaal twaalf maanden of een geldboete van de derde categorie. Bij de internetconsultatie van de Wrs heeft Defence for Children – ECPAT samen met Fier! en het CKM gereageerd dat er meer samenhang moet worden gezocht met artikel 248b Sr, in het wetsvoorstel artikel 245 Sr, waarbij in geval van betaling een gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren of geldboete van de vijfde categorie zal gelden (artikel 245 lid 4 Sr). Het kabinet heeft met de Wrs gekozen voor de leeftijdsgrens van 21 jaar omdat het van groot belang is te jeugdige vrouwen en mannen buiten de prostitutie te houden en om de seksuele integriteit van jongvolwassenen hiermee te beschermen. Dit waren dezelfde overwegingen in 2000 voor de leeftijdscategorie 16 tot 18 jaar. Het verschil van de maximumstraf van negen jaar in geval van seks tegen betaling met een 17-jarige, en twaalf maanden in geval van seks tegen betaling met een 18-jarige is volgens Defence for Children – ECPAT te groot.

Capaciteit politie

Defence for Children – ECPAT maakt zich zorgen over de capaciteit bij de politie, en of de beloofde capaciteitsverhoging toereikend is. Er komen 90 fte bij aan zedenrechercheurs, mede ten behoeve van digitale opsporing. Volgens de toelichting op de wet komt er ook meer aandacht voor de positie van slachtoffers. Seksuele en seksueel getinte overlastgevende misdrijven kunnen voor een slachtoffer en diens omgeving langdurige en ingrijpende gevolgen hebben. Daarom vindt parallel aan het wetgevingstraject een herijking van beschikbare beschermingsinstrumenten en –voorzieningen rondom slachtoffers plaats. Hierbij gaat het niet alleen om rechten en plichten van slachtoffers, maar ook om waar een slachtoffer zich kan melden en welk ondersteuning- (rechtspositioneel) en hulpverleningsaanbod beschikbaar is. Doel is te komen tot een multidisciplinaire slachtofferaanpak bij seksuele misdrijven. Voor het slachtoffer en de naaste omgeving is het van belang dat zedenzaken zo snel mogelijk in behandeling worden genomen. Defence for Children – ECPAT juicht deze ambities toe, maar denk dat er meer nodig is dan een capaciteitsverhoging van 90 fte om daadwerkelijk tot bovengenoemde aanpak te komen en in de praktijk haalbaar te maken.

Misdrijven tegen de openbare orde

In het wetsvoorstel strafbaarstelling evidente vormen van kinderkoop is er een nieuwe strafbaarstelling gekomen, opgenomen in artikel 151d Sr. Dat betekent dat het voorgestelde artikel dat het in het openbaar opzettelijk verrichten van aanstootgevende seksuele gedragingen strafbaar stelt – artikel 151d Sr (opvolger van artikel 239 Sr) – artikel 151e Sr moet worden, enzovoorts.

Ten slotte

In de memorie van toelichting wordt gesproken over minderjarige prostituee en jeugdprostitué(e). Ook in de rechtspraak en in de oriëntatiepunten voor de rechtspraak worden deze termen gebruikt. Defence for Children – ECPAT vindt dat deze termen geen recht doen aan de ernst van de situatie en het slachtofferschap. Daarom spreekt Defence for Children - ECPAT van ‘kindermisbruik in prostitutie’ en ‘uitbuiting van kinderen voor prostitutie’. Dit is terminologie die de getroffen kinderen niet stigmatiseert en seksueel geweld niet bagatelliseert. Kinderen dragen geen verantwoordelijkheid of schuld aan hun eigen uitbuiting of misbruik.¹

3

Hoogachtend,

drs. C. Verheijen en drs. I. de Witte
Projectcoördinatoren Kinderrechten en Seksuele Uitbuiting
Defence for Children – ECPAT Nederland

---

¹ Op initiatief van ECPAT International is er in 2014 een werkgroep opgericht van 18 internationale partners om terminologie omtrent seksuele uitbuiting en seksueel misbruik te analyseren. In 2016 is het werk afgerond, en zijn de “Terminology Guidelines for the Protection of Children from Sexual Exploitation and Sexual Abuse” aangenomen in Luxemburg. Woorden zijn belangrijk omdat ze van invloed zijn op hoe we problemen conceptualiseren, prioriteren en reacties vormgeven. Bovendien worden sommige van deze woorden als kwetsend ervaren door de betrokkenen omdat ze, vaak onbedoeld, schuld van het slachtoffer impliceren. Het effect van kwetsend en beschuldigend taalgebruik is dat slachtoffers kwetsbaarder zijn en de focus op hen ligt en niet op de oorzaak van seksuele uitbuiting: de daders. Zo is kinderprostitutie geen vorm van prostitutie, kinderporno geen vorm van pornografie en kindersekstoerisme geen vorm van toerisme, maar vormen van kinderausluiting en misbruik en overall ter wereld strafbaar! Dat zou de terminologie ook moeten uitdragen. Zie ook <http://luxembourgguidelines.org/>.